

TISKOVÁ ZPRÁVA

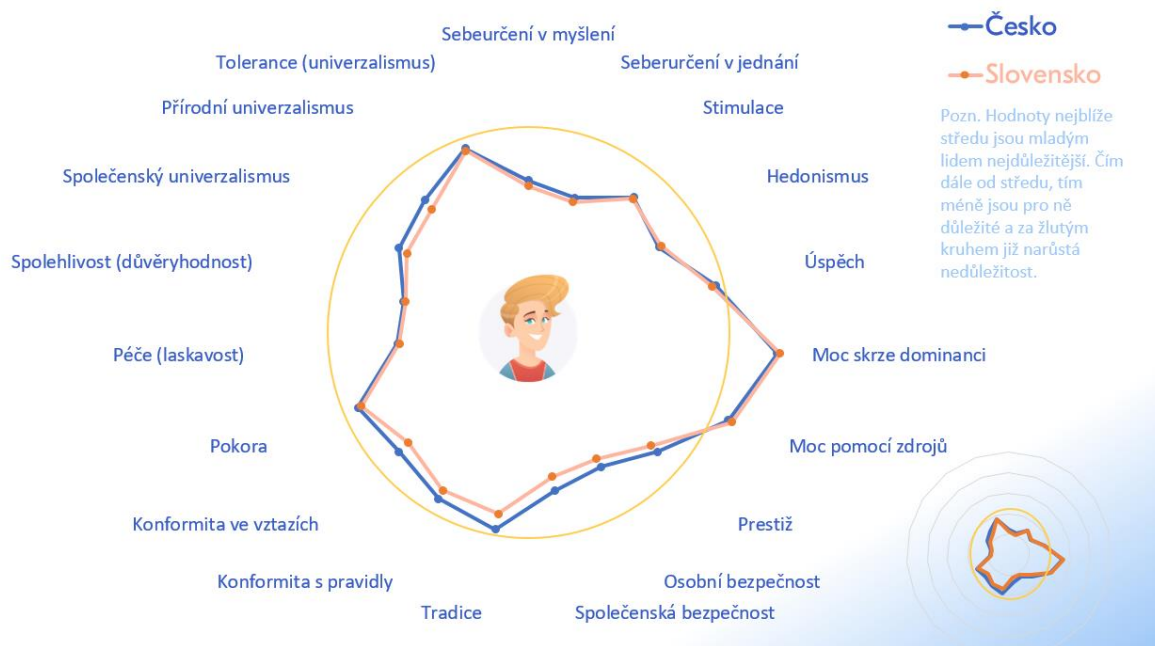
Praha, 26. 10. 2021 - **U příležitosti nadcházejícího 103. výročí vzniku Československa vám chceme zprostředkovat zjištění o tom, jaké jsou hodnotové postoje mladé generace v České republice a na Slovensku. Tak, jak to vyplynulo z reprezentativního výzkumu Hodnoty mladých, který realizovala Česká rada dětí a mládeže a Rada mládeže Slovenska s podporou programu Erasmus+.** Téma bylo zkoumáno ze široka pro získání komplexnějšího pohledu na věc. Zkoumali jsme hodnoty, jako je rodina, přátelství, svoboda, zdraví, politická angažovanost, ale i vztah k sexuálním a etnickým menšinám nebo postoje mladých k různým etickým dilematům. Jedním z cílů našeho projektu bylo i sledovat, zda a jak se liší důležitost jednotlivých hodnot v životech mladých lidí, kteří jsou aktivní v organizacích dětí a mládeže, od těch, kteří s organizacemi dětí a mládeže do kontaktu nepřišli.

- V případě mladých v České republice a na Slovensku jsme našli poměrně velkou vyváženost v zaměření na sebe sama a na společnost i okolní svět. Obecně tedy můžeme konstatovat, že **mladá generace v České republice a na Slovensku je poměrně vyvážená v těchto ohledech – dbá o sebe sama, své vlastní potřeby a rozvoj, ale i o ostatní a o okolí.**

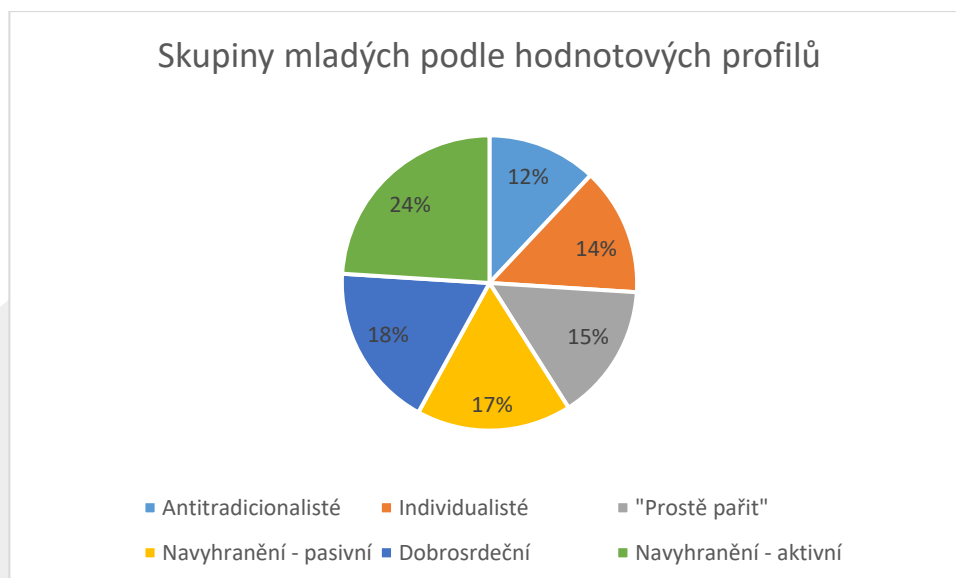
Výzkumná data potvrzují, že všechny základní hodnoty jsou pro mladé v České republice a na Slovensku důležité. **Nejblíže jsou mladým v České republice a na Slovensku hodnoty spojené s benevolencí, tedy péčí, laskavostí a spolehlivostí, zejména vůči lidem, kteří jsou jim blízcí.** Zvláště ve vztahu ke společnosti si již také všímáme, že mladí na Slovensku považují spolehlivost, ale i společenský univerzalizmus za důležitější než mladá generace v Česku. Podobně za důležitější považují mladí na Slovensku také hodnoty tradice, konformitu ve vztazích i s pravidly, ale i hodnoty spojené s bezpečností, ať již celospolečenskou, nebo osobní. ⁱ

Obecně nejdůležitějšími hodnotami pro mladé v České republice a na Slovensku jsou shodně *benevolence* – spolehlivost, tedy spolehlivost a důvěryhodnost člověka jako člena skupiny. Druhou nejdůležitější je *benevolence* – péče, tedy péče o blaho členů skupiny a dobrá vůle pro blaho svých blízkých. Třetí nejvýznamnější hodnotou je poté *sebeurčení v jednání*, tedy svoboda v určování vlastních činů, nebo chcete-li samostatnost. Další pořadí se již v České republice a na Slovensku mírně liší. Mladí Češi dále více preferují vlastní *svobodomyslnost* (sebeurčení v myšlení), zatímco mladí na Slovensku na čtvrté pozici mají *osobní bezpečnost*. Za zmínku jistě stojí ještě o něco větší preference *hédonismu* či *stimulace* u mladé generace v České republice a o něco větší důraz na hodnoty spojené s *bezpečností* u mladých na Slovensku.

- Při celkovém zhodnocení je zřetelné, že jak v Česku, tak na Slovensku mladí lidé, kteří mají zkušenost s aktivitou či členstvím v některé z organizací dětí a mládeže, mají také výraznější hodnotové ukotvení než mladí lidé, kteří aktivitami organizace dětí a mládeže nikdy neprošli. Především u hodnot spojených se **sebeupravováním** si můžeme všimnout, že vliv zkušenosti s organizací je výrazný. Stejně tak česká i slovenská data potvrzují, že mladí lidé se zkušeností z organizací dětí a mládeže mají výrazně silnější hodnotu **společenského univerzalizmu – tedy vyšší míru zaměření na blaho společnosti.**

Hodnotové profily mladých v České republice a na Slovensku

1. **Antitradicionalisté** – zaměřeni na vlastní svobodu, úspěch a stimulaci, silně odmítající tradice. 12 % mladých.
2. **Individualisté** – záleží jim na vlastní svobodě, nezáleží jim tolik na vztazích, odmítají pokoru a toleranci, zároveň jim záleží na vlastní bezpečnosti. 14 % mladých.
3. **„Prostě pařit“** – chtějí se bavit a nejde jim o úspěch, odmítají moc, pravidla, tradice, nezajímají se o přírodu a jsou netolerantní. 15 % mladých.
4. Hodnotově **nevyhranění – pasivní**. Žádné z hodnot nepřikládají silnější význam v jejich životě, jsou spíše apatičtější. 17 % mladých.
5. **Dobrosrdeční** – silné zaměření na společnost. 18 % mladých.
6. Hodnotově **nevyhranění – aktivní**. Hodnoty jsou pro ně důležité obecně. Zároveň žádná z hodnot není výrazně důležitější než jiná. 24 % mladých.

Největší zastoupení tvoří skupina mladých, pro které jsou důležité všechny hodnoty, a také ti, kteří jsou dobrosrdeční, silně zaměřeni na společnost. Dohromady tvoří téměř polovinu mladých. Naopak nejméně mladých se hlásí individualismu a staví se proti zaběhnutým tradicím. Těch je v populaci dohromady čtvrtina. Zbytek tvoří ti, kteří se chtějí bavit a nic moc neřešit, a ti, kteří jsou spíše apatičtí a žádné hodnoty pro ně v životě nejsou výrazně důležité.

Důležitost jednotlivých životních sfér u mladých lidí

V rámci šetření jsme se také zaměřili na to, jak jsou pro mladé důležité jednotlivé sféry života jako práce, rodina, kamarádi, politika či náboženství. Rodina je v životě důležitá pro naprostou většinu mladých Čechů i Slováků, stejně tak přátelé a známí nebo volný čas. Práce není podstatná jen pro desetinu dotázaných, o něco větší podíl mladých nepřikládá velkou důležitost ani fyzické zdatnosti. Naopak politika není důležitá pro téměř dvě třetiny mladých. Česko-slovenské porovnání výsledků vychází poměrně obdobně s jedinou výraznou odlišností, a tou je síla důležitosti náboženství v životě mladých na Slovensku.

Z genderového hlediska se situace v zásadě neliší až na drobné odchylky u fyzické zdatnosti a politiky, které jsou o malinko významnější pro mladé muže oproti mladým ženám, a to jak v České republice, tak na Slovensku. Pohled přes zkušenost s organizacemi pracujícími s dětmi a mládeží jednoznačně ukazuje, že mladí lidé, kteří tuto zkušenost mají, považují **politiku a náboženství za důležitější oproti vrstevníkům, kteří se aktivit těchto organizací neúčastnili.**

Z výzkumu vyplývá, že mladí Češi nábožensky založení příliš nejsou. Ke konkrétnímu náboženství se hlásí 12 % mladých, 14 % udává, že je věřících, ale k žádnému náboženství se nehlásí. 53 % není nábožensky založeno a 9 % popírá existenci Boha. Více nábožensky založených lidí je mezi mladými, kteří mají zkušenost s členstvím v organizacích. Jedná se jak o ty, kteří se hlásí ke konkrétnímu náboženství (18 vs. 10 %), tak i o mladé, kteří se označují jako věřící, ale bez příslušnosti k nějakému náboženství (21 vs. 13 %).

Kompletní výzkum si můžete stáhnout [zde](#)

ⁱ Jak jednotlivým základním hodnotám rozumět?

Sebekontrola v myšlení – svoboda v kultivování vlastních myšlenek a schopností. Stanovování si vlastních cílů. Nebo též svobodomyšlnost.

Sebekontrola v jednání – svoboda v určování vlastních činů. V odborné literatuře se setkáváme s tím, že hodnota sebekontroly je spojená s tzv. absolutní nebo také interpersonální kompetencí. Zároveň je typická nezávislost na hodnocení ostatních.

Stimulace – vzrušení, novost a výzvy. Vychází z potřeby organismu „být stimulován“ aby dokázal optimálně a pozitivně fungovat.

Požitekárství – nebo také hédonismus je dosahování potěšení a smyslových požitků.

Úspěch – úspěch podle sociálních standardů; jedná se o výkonovou motivaci, tedy motivaci k tomu, aby člověk byl ostatními považován za úspěšného.

Moc (dominance) – moc díky kontrole lidí, vlivu na ostatní.

Moc (zdroje) – moc pomocí ovládání materiálních a sociálních zdrojů, a díky tomu možnost kontrolovat a ovládat.

Prestiž – bezpečí a moc díky zachování veřejného obrazu – image, vlastní tváře.

Osobní bezpečnost – bezpečí ve vlastním bezprostředním okolí.

Společenská bezpečnost – bezpečí a stabilita v širší společnosti.

Tradice – zachování kulturních, rodinných či náboženských tradic.

Konformita (pravidla) – soulad s pravidly, zákony a formálními povinnostmi.

Interpersonální konformita – vyhýbání se poškození ostatních lidí, zachování dobrých vztahů.

Pokora – uznání vlastní bezvýznamnosti.

Benevolence (spolehlivost) – spolehlivost a důvěryhodnost člověka jako člena skupiny.

Benevolence (péče) – péče o blaho členů skupiny.

Universalismus (zájem) – závazek rovnosti, spravedlnosti a ochrany všech lidí.

Universalismus (příroda) – ochrana přírody.

Universalismus (tolerance) – přijetí a pochopení různosti lidí

Hodnoty a jejich popis vychází opět z revidované Schwartzovy teorie univerzálních hodnot. Překlad zhotovil autor. Výroky, pomocí kterých jsme jednotlivé hodnoty v Česku a na Slovensku měřili společně s jejich podrobnějšími výsledky a pohledy přes pohlaví, věk a zkušenost s organizací dětí a mládeže, naleznete v příloze této publikace.